

כפר דרום ת"ו - אשקלון

אוצר התורה והארץ

לט"ו בשבט

"אֶרֶץ אֲשֶׁר הִיא
אֶלְקִידָה הִרְשָׁה אֶתָּה תָּמִיד עֵינֵי
הִיא אֶלְקִידָה בְּהַ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה"
דברים יא יב

פירותיה הקדושים של הארץ הרב גבריאל קדוש

שמה 'תבל' - שהיא מתובלת מכל ארצות, שכל הארצות מה שיש בזו אין בזו, אבל א"י אינה חסרה כלום, שנאמר: 'לא תחסר כל בה'." מעלת ריבוי הפירות בארץ ומעלת איכותם המיוחדת תלויות ברמתם הרוחנית של יושבי הארץ: "בשעה שישראל עושים את התורה אין פירותיה קלים..." (שער החצר, שם). קשר זה בין מצבם של הפירות לרמתם הרוחנית של יושבי הארץ נובע מקדושתה המיוחדת של הארץ המשפיעה על פירותיה ואף על אוכליהם.

ב'שער החצר' (פרק קס"ט) עמד המחבר על הקושי שבברכה "ונאכל מפריה ונשבע מטובה", וכתב: "וקשה, וכי לאכול מפריה אנחנו צריכים כמה פעמים לבקש מהש"ת. והכוונה על פי מה שכתבו המקובלים, שבזמן שהיתה א"י בקדושתה ומזבח בנוי על תילו, קדושת פירות א"י וטעמם היה גדול מקדושת המן וטעמו, ובשביל זה לא ירד המן בא", רק במדבר ארבעים שנה, כי לא היו צריכים בא"י לקדושת המן. וכבר ידוע גודל הזדככות אכילת המן, שהוכרחו לאכול המן שיזדכך גופם לקבלת התורה הקדושה, ועוד כמה מעלות נפלאות כידוע".

כלומר, הקב"ה השפיע שפע רוחני על בני ישראל במדבר דרך אכילת המן - המן היה מזון אלוקי-רוחני, אך בכניסה לארץ, השפע האלוקי התחלף ובמקום לעבור דרך אכילת המן, עבר דרך אכילת פירותיה הקדושים של הארץ.

למדנו על מעלותיה הגשמיות והרוחניות של אכילת פירות הארץ, ודבר בעתו מה טוב שביום ט"ו בשבט נתפלל כולנו שנהיה ראויים לאכול מפירותיה הקדושים של ארץ ישראל.

מנהג נפוץ בישראל לאכול מפירות ארץ ישראל בט"ו בשבט. מה העניין המיוחד של פירות הארץ? הרב דוד בן שמעון זצ"ל, ה'צוף דב"ש', בספרו המיוחד 'שער החצר' מרבה לשבח את קדושת פירות הארץ [ספר זה עומד לצאת לאור בזמן הקרוב בהוצאה מיוחדת של מכון התורה והארץ עם תוספות של מקורות והשלמות]. יש הבדלים בין פירותיה של ארץ ישראל לבין פירות חו"ל. הבדלים אלו מתבטאים בכמה בחינות, כגון: גודל הפירות, מהירות הבשלתם, עושר מיניהם ועוד.

גודל הפירות

מובא בירושלמי (פאה פ"ז) סיפור המלמד על איכותם של פירות הארץ (התרגום מספר 'אגדת אליהו'): "ר' אבהו ור' יוסי בן מנחם ור"ש בן לקיש עברו על כרם אחד שנקרא 'דורון', והוציא להם האריס אפרסק אחד, ואכלו ממנו הם וחמוריהם והותירו ממנו, ושיעירוהו שהיה כאלפס הזה של חנניא שמחזיק סאה של עדשים. אחר זמן עברו שם, הוציא להם שניים שלושה אפרסקים לתוך ידו, אמרו לו: מאותו אילן שהבאת אז אנו רוצים. אמר להם: ממנו הוא. וקראו עליו: "ארץ פרי למלחה", כי בעוונות נשתלחה המארה בפירות.

ריבוי מיני הפירות

כותב בעל 'שער החצר' (פרק רל"ה בשם מדרש ילקוט), שמעלת ארץ ישראל שיש בה מכל הפירות שבעולם: "משחקת בתבל ארצו' - רשב"י אמר: תבל זו ארצו, ולמה נקרא

מחנה לכל שותף בחווה חנוי לשנה ליבית האוצר קרן הסעשרות של מכון התורה והארץ

בחוות ראשית הארץ, הראשונה מסוגה בישראל ובעולם, מגדלים גדולי שדה ובהמות ומקי"מים בהם מצוות נדירות לזיכוי סנויי החווה, בעידוד ובהדרכת רבני מכון התורה והארץ. החווה משתרעת על פני דונמים מספר, ביישוב בית אל שבחבל בנימין. הסנויי שלכם בחווה מעניק לכם חלק ביישוב הארץ ובמצוות התלויות בה.

הזכויות שמורות לכם

25

25

25

מצוות נדירות התלויות בארץ פחכות לכם.

מצוות יקרות וחשובות בשדה, בכרם ובהמה, שעד עתה לא התאפשר לרובנו לקיים בפועל.

מצוות קוראות גם לכם לזכות.

מכון התורה והארץ, טל 08-6847325, פקס 08-6847055 www.toraland.org.il

לקראת ט"ו בשבט הננו מפרסמים את נתוני נגיעות החרקים בשבעת המינים כפי שעולה מבדיקות שנערכו במעבדת החרקים שליד מכון התורה והארץ במהלך שנים מספר:

א. אחוז הנגיעות הגבוה ביותר הוא בתאנים: כ- 30% של נגיעות. בכל שקית (של 250 גר') נמצאו חרקים. בתותים נמצאה נגיעות של 9% אחרי שטיפה ראשונה, לאחר שטיפה שנייה ישנה ירידה משמעותית ונמצאו כ- 1.4%, אחרי שטיפה שלישית נדיר למצוא חרקים. בתמרים יבשים הנגיעות נמוכה, ובמשמש אחוז הנגיעות כ- 2%. בצימוקים השנה כמעט ולא נמצאה נגיעות.

ב. מניתוח הנתונים עולה שיש התרבות חרקים בכל מקום שהאחסון איננו בתנאים טובים והמוצר נמצא על המדף זמן רב (באחת מחברות השיווק נמצאו משמשים הנגועים באקריות שקופות בכמות של כמה אלפים). על כן יש להשתדל לקנות מוצרים טובים שאוחסנו במקומות שיש בהם תחלופה גבוהה של הפירות.

ג. הנתונים שנמסרו הם מפירות הארוזים בשקיות לאכילה, בפירות המשווקים בתפוזות בדרך כלל יש נגיעות גבוהה יותר.

ד. ממקום הימצאות החרקים עולה שיש חרקים שהם חיצוניים ויורדים בשטיפה, ועל כן מומלץ מאוד קודם הגשת פירות ט"ו בשבט לשטוף את הפירות במים חמים, ובכך להקטין את הנגיעות בפירות.

ה. בדיקת שבעת המינים היא כדלהלן:

1. זית - אם יש נקב קטן או כתמים חומים או שחורים שלא נוצרו מלחץ, יש לפתוח בסכין ולוודא שאינו נגוע.

2. תמר - אם הוא לח, יש לבדוק שהפרי שלם, ואין צורך בבדיקה נוספת. תמר יבש יש לפתוח לאורכו, להוציא את הגרעין ולבדוק בעין משני צדדיו; אם יש פירורים קטנים או חורים, יש לחתוך את האזור הנגוע או להשליך את כל התמר. יש בתמר סוכרים בצורת גבישים לבנים, ואין הם מעידים על הימצאות חרקים.

3. צימוקים - יש להשרותם במים חמים. לאחר שהצימוק מתרחב, יש לבחוש את המים ולבחון שאין במים חרקים צפים.

4. תאנה - כשהיא יבשה החרקים מצויים בה, והבדיקה קשה מאוד, על כן עדיף להימנע מאכילתה. מי שאכילת תאנים חשובה לו מאוד, צריך לשטוף את התאנה תחילה, לשפשף אותה מבחוץ היטב בכל קפל ולאחר מכן לחתוך אותה, להסיר את מקום הפתח ולבדוק את מרקמה. כל מקום שהוא כהה יותר או שחור יותר מהרגיל, יש לחתוך ולהסיר.

5. רימון - אם יש בקליפתו נקבים או גוון כהה, יש לפותחו, לבדוק היטב בהתבוננות ולהסיר את כל החלקים שיש בהם חששות. יש להיזהר שלא תידבקנה לידיים כנימות הדבוקות על הפרי.

6. הסרת כנימות ושפשוף פירות ממזיקים יש לעשות בערב שבת כדי שלא לבוא לידי איסור בורר. מותר לשטוף את הפירות מריסוסים ומאבק בשבת סמוך לאכילה.

7. אם מצא חרק בפרי, יש לחתוך את מקום החרק עם חלק ראוי לאכילה מן הפרי.

"יאכלו ענווים וישבעו"

מעבדת חרקים - מכון התורה והארץ

